

Хальмгин негдгч полк бүрдх цагт

Хальмг таньгъчин, урднь Яндгъа-Мацга нутгин куч-көлсчир Алдр Октябрьск социалистическ революц, Арасад болсиг ик таасмджта, байрта кевар тосцхасмн. Эдн дунд загъсна промышленностьд кәдлдж йовси кәдлмшчир, малгер уга угатә улс олн бәәсн учрар, Октябрьск революцин гаргъсн Советин йосн теднә ухан-седкллә сәәнәр ирлцдж, йосиг бу, зертә-зевтә босдж харсх цаг ирхд эдн түрүн зергләнд йовдж, шин бәәлдджиргълин тәлә ноолдсн.

Мана хальмгин теегт түрүн дәәнә мөртә церг Далвнъ деер бүрдсн. Бүрдсн цацугъан эн мөртә сотнь цагъачудин церглә кесг дәәлдсн болдг.

Болв загъсна салгудин кәдлмшчир болн Кәк тенгсин загъсчир революцин тәлә, Советин йосна тәлә ноолдгъндан, гатц сәәнәр нерән туурасн частнь—революцин Хальмг негдгч полк мән.

1918 джилд хальмг куч-көлсчир шин гарси эврә Советин йосан харсхин кергт дәәнә полк бүрдәхми чиги гисн зәнъг маднд курч ирв. Тиигхд би, нанла хамдан Зунгъруев Лидж, Сангъджиев Мандж, Уланов Натр, нань чиги улс мөртә сотньд Далвнъ деер цергддж йовладн. Маниг болн бас чиги кесг дәәчнриг тиигхд нутга дәәнә комиссар бәәсн. Джалгъа Манджин Хохал дууддж авад, мөрд, эмәл-хазар цуглулхд теегүр йовулсн. Намрин серүн ортл

бидн баячудин ставксар әргәд, 300 мөрд эмәлтә-хазартагъинь Далвнъд авч ирләвдн.

1918 джилин ноябрь сард Хальмг негдгч полкд гидж 1904-1905 джилмүдин хойр насна кәвүд Далвнъд цуглрсн. Эднә тонь 1174 кун болдж, эмәлтә мөртә белнәр, нег полкин нерн тоота Аәдрхи балгъс ордж йовсн. Полкиг толгъалдж авч йовснь Джалгъа Манджин Хохал билә. Аәдрхид курч ирхлә мадниг губвоенком үр Чугунов мелдән авад, дәәнә зер-зевәр агсал, 1919 джилин апрель сарин эклц күртл дәәнә сургъуль даслгъ бүрдәв. Дөрвн эскадрон болдж бәәвдн. Сургъулән сурн бәәдж, дәәнә лаалгъвр чиги күцәдж йовдн.

Апрель сард полк бүклдән Булхун гидг селә орвздн. Аәдрхнәс 300 километрт йовад, курч ирсн дарум бидн, маднур үүрмүд Кануков, Хомутников, Шапшуков, Шалхаков—эдн ирцхәдж, мадниг мелдән авсн. Иигдж, Кәк тенгсин загъсчир Хальмг негдгч полк бүрдхд түрүн кәрнъгнь, улнь болсн.

Полк Булхунд удан бәәлго, дәәнд гарч йовсн. Полкин дәәч хаалгъин тускар урднь бичгдлә. Би полк бүрдсн түрүн өдрәс авн сүл күртлнь цергддж йовув.

С. КОРСИКОВ,

урднь Хальмг негдгч полкин цергч.